

Ad Fontes

DOI: <https://doi.org/10.15407/ul2021.06.181>

UDC: 94(477) 323.39:340.114 "Коріатовичі" "1374"

Dmytro VASHCHUK

Candidate of Historical Sciences (Ph.D. in History), Senior Research Fellow,
Institute of History of Ukraine National Academy of Sciences of Ukraine

(Ukraine, Kyiv), dmvashchuk@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0377-1233>

PRIVILEGE WAS GIVEN TO KAMIANETS CITY BY PRINCES YURIY (GEORGE) AND ALEXANDER KORiatOVYCH IN 1374: LISTS AND INTERPRETATIONS*

The privilege which was given to Kamianets city in Podillia by Princes Yuriy (George) and Alexander Koriatovych in 1374 is quite famous in the scientific community. It is believed that due to this privilege Kamianets received Magdeburg Law. Up to now it only has been preserved in a few lists which were studied in detail by Yu. Sitsynskyi in his work "Podillia under the Rule of Lithuania". According to him two lists were kept in Kamianets Historical and Archaeological Museum: one in the diploma of King August III dated June 17, 1735, the second one in the diploma of King Stanislaw Augustus dated May 29, 1765. Besides in the State Archives of Khmelnytskyi Oblast we managed to come across several lists of this document. We are talking about the fund no. 120 "Podillia Chief Court" which has 4043 units of storage for the period 1796–1831 years. Until 2003 it was stored in Kamianets-Podilskyi City Archive. After the fire which occurred in April 2003 all materials were transported to the State Archives of Khmelnytskyi Oblast and restored. The

* With these lines I express my gratitude to Volodymyr Baydych and Yuriy Oliynyk for their assistance while working at the State Archives of Khmelnytskyi Oblast.

texts of this privilege are contained in the following cases: 1) Inventory 1, case 3352: The case of lands belonging to the city of Kamianets. Volume 1. It was begun in 1537. It was completed in 1730. It had 240 sheets; 2) Inventory 1, case 1631: concerning the boundaries of Kamianets-Podilskyi city with adjacent possessions and state settlements. Volume 1: It was begun on November, 24 1799. It was completed on June, 11 1800. It had 130 sheets. In the first case we have only one version of the privilege in Polish (no. 1). The document was restored, glued of two parts with an offset of one line. The privilege is dated November 7, 1374. We do not know anything about this list at the moment. In the second case four lists were preserved. Polish versions are on sheets of 20–20 versus (no. 2) and 56–57 versus (no. 3) which had been dated November 7, 1374 and two translations into Russian are on sheets 6–6 versus. (no. 4) 21–22 versus (no. 5) with similar dating. Exactly this case is very interesting since this document had been used in the lawsuit concerning land demarcation in Kamianets-Podilskyi after the capture of Podillia by the Russian Empire in 1793. At the end of the article an academic version of the text privilege in Polish as well as a Russian translation of these archival cases are published.

Keywords: Princes Koriatovych, Kamianets, Podillia Principality, the Grand Duchy of Lithuania, privilege, Magdeburg Law, the State Archives of Khmelnytskyi Oblast.

Дмитро ВАЩУК

кандидат історичних наук, старший науковий співробітник,
Інститут історії України Національної академії наук України
(Україна, Київ), dmvashchuk@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0377-1233>

ПРИВІЛЕЙ КНЯЗІВ ЮРІЯ ТА ОЛЕКСАНДРА КОРІАТОВИЧІВ МІСТУ КАМ'ЯНЦЮ 1374 РОКУ: СПИСКИ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЇ

Привілей князів Юрія та Олександра Коріатовичів місту Кам'янцю на Поділлі 1374 р. є досить відомим у науковому середовищі. Вважається, що саме цим привілеєм Кам'янець отримав магдебурзьке право. До наших днів він зберігся лише у кількох списках, які детально дослідив Ю. Сіцінський у своїй праці "Поділля під владою Литви". За його інформацією, два списки зберігалися у Кам'янецькому історико-археологічному музеї: один у грамоті короля Августа III від 17.06.1735 р., другий – у грамоті короля Станіслава Августа від 29.05.1765 р. Крім цього у Державному архіві Хмельницької області нам вдалося натрапити на декілька списків цього документа. Йдеться про фонд № 120 "Подільський головний суд", який нараховує 4043 одиниці зберігання за період 1796–1831 рр. До 2003 р. він зберігався у Кам'янець-Подільському міському архіві. Після пожежі, яка сталася у квітні 2003 р., усі матеріали перевезено до Державного архіву Хмельницької області та відrestaвро-

вано. Тексти зазначеного привілею містяться у таких справах: 1) Оп. 1, спр. 3352: *Справа про землі, які належать місту Кам'янцю. Том 1. Розпочато 1537. Закінчено 1730. На 240 аркушах*; 2) Оп. 1, спр. 1631: *Про межі міста Кам'янця-Подільського із суміжними володіннями і державними селищами. Том 1. Почато 24 листопада 1799 р. Закінчено 11 червня 1800 г. На 130 аркушах. У першій справі маємо лише один варіант привілею польською мовою (№ 1). Документ відреставровано, склеєно з двох частин, зі зміщенням на одну стрічку. Привілей датовано 7 листопада 1374 р. Про цей список нам, наразі, нічого невідомо. У другій справі збереглося чотири списки. На аркушах 20–20 зв. (№ 2) та 56–57 зв. (№ 3) польськомовні варіанти із датуванням 7 листопада 1374 р. та два переклади російською мовою на аркушах 6–6 зв. (№ 4) 21–22 зв. (№ 5) із аналогічним датуванням. Саме ця справа є вельми цікавою, оскільки вказаний документ використовувався у судовому процесі стосовно земельних розмежувань у Кам'янці-Подільському після захоплення Поділля Російською імперією в 1793 р. У кінці статті опубліковано академічний варіант тексту привілею польською мовою та переклад російською із зазначених архівних справ.*

Ключові слова: князі Кориатовичі, Кам'янець, Подільське князівство, Велике князівство Литовське, привілей, магдебурзьке право, Державний архів Хмельницької області.

The documentary heritage of the Princes Koriatovych during their rule in the Podillia Principality is extremely limited today. Well-known written documents cover the chronological period since 1374 up to 1392 and are sufficiently developed by scholars. They concern various endowments on the territory of Podillia Principality. In our opinion one of the most interesting documents is the diploma of Yuriy (George) and Alexander Koriatovych since 1374. Its original has not been preserved. Researchers only use later copies. It is believed that exactly this document records the first written mention of Kamianets, as well as the possible obtaining of the Magdeburg Law by the city. Its content was so important that this privilege was used in the delimitation of land holdings in Kamianets in the late 18. – early 19. centuries. Therefore the study of this document is extremely relevant especially taking into account the discovery of its copies and translations in the State Archives of Khmelnytsky region.

The privilege which was given by Princes Koriatovych in 1374 became the main source for researching. Up to now it only has been preserved in a few lists which were studied in detail by Yu. Sitsynskyi in his work "Podillia under the Rule of Lithuania" (Sitsynskyi, 2006: 18–25). According to him two lists were kept in Kamianets Historical and Archaeological Museum:

one in the diploma of King August III dated June 17, 1735, the second one in the diploma of King Stanislaw Augustus dated May 29, 1765. Both A. Yurechko (Jureczko, 2000: 62) and V. Mikhailovskiy (Mikhailovskiy, 2012: 38) indicate to the other list of privileges (dated November 7, 1374 and included into the "Collection of Privileges to the City of Kamianets"). This list is stored in the Department of Manuscripts of Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv. J. Kurtyka (Kurtyka, 2011: 325–328) also pointed out the existence of three lists (one from the Central Archives of Historical Records in Warsaw, the second one from the Princes Czartoryski Library in Krakow, the third one from the Central State Historical Archive of Ukraine in Kyiv). Some of these lists have been used since the end of the 19th century. (Yu. Sitsynskiy and J. Kurtyka pointed out it in detail) and are being used up to now. In addition to these researchers we should also note the works of J. Tengowski (Tęgowski, 1999: 168–169), M. Petrov (Petrov, 2009: 125; Petrov, 2012), O. Biletska (Biletska, 2004: 113), O. Plamenytska (Plamenitska, 2012: 187–188), S. Kramar (Kramar, 2010: 68–96) etc.

While working in the State Archives of Khmelnytskyi Oblast (SAKhO) we managed to come across several lists of this document. We are talking about the fund no. 120 "Podillia Chief Court" which has 4,043 storage units for the period 1796–1831¹. Until 2003 it was stored in Kamianets-Podilskyi city archive. After the fire that occurred in April 2003, all materials were transported to SAKhO and restored. The texts of this privilege are contained in the following cases:

1) Inventory 1, case 3352: "The case of lands belonging to the city of Kamianets. Volume 1. It was begun in 1537. It was completed in 1730. It had 240 sheets".

2) Inventory 1, case 1631: "concerning the boundaries of the city of Kamianets-Podilskyi with adjacent possessions and state settlements. Volume 1. It was begun November 24, 1799. It was completed June 11, 1800. It had 130 sheets".

Exactly these lists are the direct subject of study in our article.

The full content of the privilege is described and analyzed in details in the above works. It only should be noted that its articles regulated social

¹ "Podilsk Chief Court" is the supreme court of Podilsk province. It had been functioned since 1796 till 1831. His powers included the consideration of criminal and civil cases. It consisted of the president and assessors. The fund includes journals of meetings, books of court decisions, a contest for estates in Podilsk province, books with the records of notarial deeds, etc. (Derzhavnyi arkhiv, 2007: 39).

and economic issues and some provisions concerned jurisprudence. In particular the inhabitants of Kamianets were given freedom for 24¹ years and 204² fields (*lanys*) between the rivers the Muksha and the Bahovytsia from Tarnavska road, the forest of Otkoriv³, the bank of the Dniester river from the mouth of the Muksha to the mouth of the Bahovytsia, as well as pastures from the city well to the Muksha, and from the Muksha to the prince's fields. The townspeople could also "sue in accordance with their rights against their *raitsies* and the *voivode* should not interfere in it."

It was envisaged the possibility of a joint trial with the participation of both *viyt* and *voivode*: "when a kniazhy landlord (*zemianyn*) or a nobleman will have a trial with a philistine, then the voivode with *viyt* should judge". It was the presence of "*viyt*" that gave grounds to claim about the receiving of the Magdberg Law by Kamianets. Discussions as for this issue have been continued up to now (Kramar, 2010: 68–96; Plamenytska, 2012: 54–57).

In our opinion it is worth agreeing with Yu. Sitsynskyi's idea that certain provisions of this diploma concerned self-government, and "the real Magdeburg Law was granted to Kamianets later: in 1432 Kamianets *viyt* had been given a diploma confirming the German or Magdeburg Law" (Sitsynskyi, 2006: 25).

Another question is who exactly could enjoy the rights according to 1374 document: the whole city or representatives of individual communities. Perhaps we are talking about the natives from German lands or their descendants. According to V. Mikhailovsky's study it is exactly how they identified themselves "during the 15th century Kamianets philistines who decided to come under the city jurisdiction of Lviv" (Mikhailovsky, 2012: 31). So this question is still open.

The document had been written at the castle in Kamianets. Regarding dating, the researchers noted the presence of two dates: November 7 or February 7. However, another one was simultaneously mentioned in the text: St. John the Baptist's Day. It gave grounds for M. Hrushevskyi to date the document January 7 (Hrushevskyi, 1905: 2–3). This date has been accepted by us as well.

The total number of privilege lists consists of five samples. In the first case (Inventory 1, case 3352, sheets 1a–1a versus) we have only one

¹ In some lists it is indicated 20 (Sitsynskyi, 2006: 20).

² In some lists it is indicated 20 (Sitsynskyi, 2006: 20).

³ The area is quite interesting. It is under this name that it is found on the plan of Kamianets in 1780 (Fig. 1) (The Funds of the Kamianets-Podilskyi State Historical Museum-Reserve, Кдок д/п, № 901), and it is also identified via Google Maps service (Fig. 2).

version of privilege in Polish – **list no. 1**. The document had been restored, glued into two parts, with a displacement of one line (Fig. 3, Fig. 4). The privilege is dated November 7, 1374. Due to restoration it is impossible to set a rewriting date. Watermark "lily". However it is not on the original document, but on the paper on which the document was restored.

Overall sheet size: 30.5x19.5 cm. Number of lines: sheet 1a – 35, 1a-1a versus – 11. The ink is light brown. The scribe's handwriting is not expressive. The pressure is strong. Seal is under paper custodia. At the end of the document later inscriptions in Polish and Latin are illegible. We know nothing about this list at the moment. Visually it can be called the oldest one according to other lists which had been found in SAKhO.

The second case (Inventory 1, case 1631) contains four lists. (**list no. 2**) is on sheets 20–20 versus and 56–57 versus (**list no. 3**) – Polish versions dated November 7, 1374 as well as two translations into Russian on sheets 6–6 versus (**list no. 4**) 21–22 versus (**list no. 5**) with the same dating. Exactly this archival case is very interesting, since this document had been used in the trial regarding land demarcations in Kamianets-Podilskyi at the end of the 18th century.

Yu. Sitsinskyi mentioned **list no. 2**. He wrote that it was a diploma of King Stanislaus Augustus dated May 29, 1765 (Fig. 5). Watermark: the inscription "ГЕРБОБА". Overall sheet size: 34x22 cm. Number of lines: sheets 20–24, sheets 20 versus – 21. The document had been restored. The state of preservation is good. The ink is dark brown. The scribe's handwriting is expressive. The pressure is strong. At the end of the document on the right is the personal signature of Kazimir Kolutsky's adviser (*radtsi*).

Translation of this document into Russian – **list no. 5** (Fig. 6). Watermark: sheets 21–21 versus: inscription "І 7 П М R"; sheets 22–22 versus: a coat of arms in the center of which a bear standing on its hind legs with a long ax under its front paw was depicted. Overall size: sheets 21–21 versus: 34.5x22 cm; sheets 22–22 versus: 34x21 cm. Number of lines: sheets 21–28; sheets 21 versus – 28, sheets 22–24; sheets 22 versus – clean. The document had been restored. The state of preservation is good. The ink is light brown. The scribe's handwriting is expressive. The pressure is strong. The document had been translated by Kohutovek.

List no. 3 (Fig. 7) is a rewritten copy of list no. 2. Watermark: sheets 56 – letters T and A; sheets 57 – figures 1 8 3 7. The general sizes of sheets: 56 – 34x20,8 cm; 57 – 34,5x21 cm. Number of lines: sheets 56–18, sheets 56 versus – 24, sheets 57–33, sheets 57 versus – 14. The document had

been restored. The state of preservation is excellent. The ink is dark brown. The scribe's handwriting is expressive. The pressure is strong.

The Russian-language **list no. 4** (Fig. 8) is inscribed in the "Excerpt from the journal of the Podillia State Chamber on March 28, 1821", although without specifying the data on the document writing and the names of witnesses. The document had been restored. Watermark: coat of arms depicting an animal. Overall size: 33.3x24.5 cm. Number of lines: sheets 6–23; sheets 6 versus – 22. The document had been restored. The state of preservation is good. The ink is light brown. The scribe's handwriting is expressive. The pressure is strong.

This "Excerpt..." contains the "Report of the economic expedition on the case in the Civil Department of the Podillia Chief Court about the seizure of land by adjacent owners in the city of Kamianets". It was reported an attempt to pass off Koriatovych' privilege as a falsification. However it was found to be "true and not doubtful", by the decision of the commissioners on February 27, 1783 (ДАХМО, ф. 120, оп. 1, спр. 1631, арк. 7), and for the culprits a fine of 1,000 hryvnias was fixed due to their attempt of falsification. We also will note that the specified verdict was involved during trial in Volyn *nadvirnyi* court on November 24, 1799 (ДАХМО, ф. 120, оп. 1, спр. 1631, арк. 51).

Thus, despite the antiquity of the privilege, the content of some provisions, even for several centuries had played an extremely important role in the delimitation of land possessions around Kamianets-Podilskyi. It explains the existence not only of different lists but also of trial verdicts regarding its authenticity. These lists are not known in the scientific community. The list no. 2 may be an exception which had been written about by Yu. Sitsynskyi. Hereinafter the followings are published: list no. 1 (the variety of readings is given in references on the list no. 2) and list no. 5 (the variety of readings is given in references on the list no. 4). Preparation of documents for printing was carried out as follows: 1) the text is submitted in accordance with modern spelling; 2) in the Russian version the letter Ъ/ is saved; 3) in all variants the end of the line is marked with a vertical line |, and the end of the sheet with two – ||; 4) the variety of lists readings is indicated in the references; the restored text is written in square brackets.

Publishing of the Document

January 7, 1374 Kamianets. Privilege with various endowments and rights was given to the residents of Kamianets city by Prince Yuriy (George) Koriatovych, the ruler of Podillia land, and his brother Prince Alexander.

1. Polish version

¹[1a] W ymia² Oica³ i⁴ Sina⁵ y Ducha Świętego Amen. |

Mi⁶, Kniaż Jurgiey Kuriatowic⁷, Bożą miłości⁸ Kniaz y Hospodar Podolsk|kiej ziemie, z bratem swoim Kniaziem Alexandrem, czynimi⁹ wiadomo swoim | listem, y to będzie swiadomo¹⁰ każdemu dobremu, kto na ten list popatrzy. |

Ześmi przyziwabili¹¹ k sobie Miasto Sadki¹² do Kamień[ca] Miasta, a daliśmy im | wołą na dwadzieścia czteri¹³ lata, a łanów¹⁴ dwieście i¹⁵ czteri¹⁶ daliśmy ku mia|stu, a między Mukszą a¹⁷ Bagowicą¹⁸ od Tarnawskiego gosińca, las Odko|row¹⁹, a ziemię te aż do Dniestra daliśmy ku miastu

¹ List no 2 begins in such a way: "Za rozkazem Iego Imperatorskiej M(ił)osci Nayiasnieyszego |

Alexandra Pawłowicza, Samowładnącego Całą Rossiją. |

Działo się w Mieście Iego Imperatorskiej M(ił)osci | Kamieńcu Podolskim, Dnia Dwudziestego Piątego, mie|siąca Maja, Tysiącznego Osimsetnego Siodmego Roku |

Sąd Magistratu Kamieńca Podolskiego na żądanie strony, ktorey należy Przywilej Miasta Kamieńca Loka|cyiny przez Jaśnie Oswieconego Xięcia Jurgiej Kurijatowicza temuż Miastu nadany z Przywileju | Konfirmacyjnego Nayiasnieyszego Stanisława Augusta, Krola Polskiego, w Warszawie Dnia Dwu|dziesiątego Dziewiątego, Miesiąca Maja, Roku Tysiącznego Siedymsetnego Szesćdziesiątego Piątego, nadanego | w obmowie takiej".

² Jmie

³ Oyca

⁴ y

⁵ Syna

⁶ My

⁷ Kurijatowicz

⁸ miłością

⁹ czyniemy

¹⁰ wiadomo

¹¹ przywabili

¹² Satki

¹³ Cztery

¹⁴ łanów

¹⁵ y

¹⁶ cztery

¹⁷ y

¹⁸ Bogawicą

¹⁹ Odkorów

to¹ im łani² niemierząc, | y daliśmy rzeki brzegu Dniestra od uścia Mukszi, aż do uścia Bahowica³. A | wyższe⁴ krom tego daliśmy ku miastu pastwy wigon⁵ od mieyskiej⁶ krynicy do | Mukszy, a Mukszą na doł do kniezich niw⁷.

A kiedi⁸ wołą wysiedzą osa|di⁹ miescanie¹⁰, tedi¹¹ miescanie¹² maią dawać od łanu po Groszy 20¹³ płaty.

A sądzic¹⁴ | się maią¹⁵ przed swim¹⁶ prawem i¹⁷ swemi rajcami¹⁸, a wojewodzie nietre|ba¹⁹ wstępować do tego niczego. Aż będzie który bojarzin²⁰ albo sługa | kniazy, albo ziemianin ucziniwszy²¹ w mieście winę, a z tey winy godzien²² | by²³ śmierci²⁴, miescanie²⁵ niemaią go sądzić, ale maią go dać w Kniażią²⁶ kazń | na zamek, aby go sam Kniaż sądził²⁷. Aby też był kniazy²⁸ ziemianin, albo dwo|rzanin będzie miał sąd z miescaninem²⁹, tedy go ma sądzić wojewoda | z wojtem³⁰, y będąli winowat kniazy dworzanin albo ziemianin, aby woie|woda³¹ brał winę z kniazych¹

¹ te

² łany

³ Bahowicy

⁴ wyższe

⁵ wygon

⁶ mieyskiey

⁷ win

⁸ kiedi

⁹ osady

¹⁰ mieszczenie

¹¹ tedy

¹² mieszczenie

¹³ Dwadzieścia

¹⁴ sądzić

¹⁵ im

¹⁶ swym

¹⁷ y

¹⁸ Raycami

¹⁹ nietrzeba

²⁰ bojarzyn

²¹ uczynie jakie

²² godzienby

²³ byt

²⁴ smierci

²⁵ mieszczenie

²⁶ Kniażą

²⁷ sądził

²⁸ Kniaży

²⁹ mieszczaninem

³⁰ wojtem

³¹ wojewoda

sług. Jeżeli by też był mieszanin² winowat, | tedy wojt³ winę wezmie. A co przyidzie wszistkich⁴ win, przyidzie wojtowi | trzecią⁵ część winy, dwie części⁶ winy tedy kniaża⁷ dał k miastu na pomoc. |

A komori⁸ sukienne, kramnicze, jatki szewskie⁹, chlebne, rzeznicze¹⁰ | y łaźnie, to kniaż dał k miastu.

A co kolwiek przyidzie z tego pieniędzy¹¹, | na miasto maią kładać. Mieszczanie¹² maią oprować miasto dla samych | siebie. A gdzieby mieszczanie¹³ nie chcieli opatrować miasta temi pieniędzmi, tedy¹⁴ | te pieniądze¹⁵ od mieszan¹⁶ zaś¹⁷ mają¹⁸ bicz¹⁹ oddane do skarbu kniaziego.

A co | się kiedi stanie, żeby²⁰ ktory człowiek²¹ zmarł, y z domu, y z żony, y z dziećmi, | wojt²² i mieszczanie²³ dzierżać maią ten dom do roku y sześci²⁴ niedziel, a niczego²⁵ | z tego domu nieruszać, aż abo się naidzie²⁶ iaki potomek, abo iego plemię | za ten rok y sześć²⁷ niedziel. Nieznaydzieli²⁸

¹ kniażych

² mieszczanin

³ woyt

⁴ wszistkich

⁵ trzecia

⁶ części

⁷ Kniaże

⁸ komory

⁹ szewskie

¹⁰ rzeznicze

¹¹ pieniędzy

¹² mieszczanie

¹³ mieszczanie

¹⁴ tedy

¹⁵ pieniędzy

¹⁶ mieszczan

¹⁷ There is no this word in the list no 2

¹⁸ maią

¹⁹ bydź

²⁰ żeby

²¹ człowiek

²² woyt

²³ mieszczanie

²⁴ sześć

²⁵ niczego

²⁶ naidzie

²⁷ sześć

²⁸ niezaydzieli

się nicht anij¹ iego plemię, tedi² ten | dom wzięść na kniazia, to iest na jego woli będzie, kogo zechcę w ten dom posadzy³. |

A gdy wysiedzą wolą dwadzieścia lat, miescanie⁴ mają dawać płat⁵, jako | y w inszych⁶ miesciech daią, tak będą płacić.

A wójt z miescanami⁷ maiam⁸ | mnie kniazia przyiać, a bicz⁹ wiernie, sprawiedliwi. A z wojewodamy¹⁰, || [1a v] y z bojary, y z dworzani¹¹ bidż¹² pospołu przy¹³ złim¹⁴ y dobrim¹⁵, y maia im bydż | pomocni robotą, słowem, j¹⁶ przyiaźnią, y siła, y radą przez żadnich¹⁷ zrad | y chytrósci.

A na to zapisaliśmi swoi¹⁸ list i pieczec¹⁹ zawiesili swego Xięstwa.

A swiadkowie na to: Kamien[iecki] woiewoda²⁰ Ostaphy Matwij Ma-lentowicz | i²¹ z bratem swoim Siemianem, Hrinko²² Czerwonogrodzki woiewoda²³, Olesko²⁴ Smotrcki²⁵ wojewoda, Olesko²⁶ Holodonic²⁷, Wasco Kobiac.

A pisan list w zamku | Kamienieckim Roku [1374]²⁸ po Bożim²⁹ Narodzeniu, miesiąca Nowem|bra Siodmego [Dnia na Świętego Jana]¹ Krzciciela².

¹ anie

² tedy

³ posadzi

⁴ mieszczenie

⁵ płat

⁶ inszych

⁷ mieszczanami

⁸ mają

⁹ bydż

¹⁰ Wojewodami

¹¹ dworzany

¹² bydż

¹³ przy

¹⁴ złym

¹⁵ dobrym

¹⁶ y

¹⁷ żadnych

¹⁸ swoy

¹⁹ pieczęć

²⁰ wojewoda

²¹ y

²² Hrynko

²³ wojewoda

²⁴ Olesko

²⁵ Smotrycki

²⁶ Olesko

²⁷ Hołodonic

²⁸ It is closed by paper after the document reconstruction.

²⁹ Bożym

Ręka suprona Pisarza knia|zego. Z Ksiąg przywilejów³.

Original: Державний архів Хмельницької області, ф. 120, оп. 1, спр. 3352 "Справа про землі, які належать місту Кам'янцю. Том 1. Розпочато 1537. Закінчено 1730. На 240 аркушах", арк. 1а–1а зв.

2. Russian Translation

⁴[21] Перевод польской привилѣгии, пожалованной го|роду Каменцу Подольскому Князями Куріятовичами въ следующемъ содержаніи. |

Во имя Отца, и Сына, и Святаго Духа. Аминь⁵. |

Божією Милостію Мы, Князь⁶ Юрій Курія|товичъ⁷, Князь и⁸ Господарь Подольской земли, | съ братомъ нашимъ, Княземъ Александромъ. |

Да будетъ извѣстно⁹ по семъ листу¹⁰ всякому до|брому, Кто на оный ¹¹посмотритъ.

Что мы при|вабыли¹² къ себѣ мѣстечко Сатки до города Ка|менца, пожаловали¹³ оному¹⁴ вольности на 24 | года и земли¹⁵ 204 лановъ

¹ It is closed by paper after the document reconstruction.

² Chrciciela

³ There is no this sentence in the list no 2. There are such sentences lower in the list no 2: Z Archiwum Miasta Kamienca Po|dolskiego wyięto | (it is written on the right under the text). Poszliny Skarbowe kop. 54 ½ opłacone (Inscription of the later period. Probably it had been made by Kazimer Kolutsky). Kazimierz Kolucki, Radca (Personal signature).

⁴ The beginning of the translation in list no 4: "Выписка изъ журнала въ Подольской | казенной палатѣ 28го Марта 1821 года | заключенного. | СЛУШАЛИ: |

Докладъ экономической экспедиціи, въ коемъ изъяснено | по препровожденному при сообщеніи Подольскаго Главного Суда | Гражданскаго Департамента о захваченныхъ города Каменца смѣж|ними владѣльцами грунтахъ дѣлу значится: Въ праздникъ С(вято)^{го} | Иоанна Крестителя 7 ноября 1374 Года надана Городу Ка|менцу отъ Князей Юрія и Александра Куріятовичей привилле|гія, въ коей написано симі словами:"

⁵ There is no this sentence in the list no 4.

⁶ There is no word in the list no 4.

⁷ The letter y is corrected.

⁸ There is no letter in the list no 4.

⁹ извѣстнымъ дѣлаемъ

¹⁰ нашимъ письмомъ

¹¹ оное письмо

¹² The word is corrected from the word "при|зваль".

¹³ дали

¹⁴ имъ

¹⁵ There is no word in the list no 4

между¹ Мукшею | и Баговицею, отъ Тарнавской² дороги³, лѣс Отко|ров⁴, и пожаловавъ имъ землю даже до рѣки | Днѣстра немѣря тамо ланы⁵, а притомъ | пожаловали береги Днѣстра⁶ отъ устья рѣки⁷ | Мукши до устья Баговицы. И⁸ кромъ того | пожаловали⁹ еще то- мужъ¹⁰ городу ¹¹выгонъ отъ | городской криницы до Мукши, а Мукшею низом | къ ксіондзовским¹² нивамъ¹³¹⁴.

Когда же мѣщане | высидятъ волю¹⁵, ¹⁶имѣють давать ¹⁷отъ лановъ¹⁸ | по 20 грошей.

А¹⁹ судится ²⁰имъ передъ своимъ | правомъ, и предъ ихъ²¹ ратманами²², а воеводе²³ | къ тому не мѣшатся нимало. Буде²⁴ же ко|торый буюринъ²⁵, либо княжеской²⁶ служитель²⁷, | или же землянинъ²⁸ учинить²⁹ какое преступле|ніе въ Городѣ³⁰, за которое долженъ быть | казненъ смертію³¹, то мѣщане не наказывая || [21 зв.]

¹ между

² Тарнавского

³ тракта

⁴ Откорово

⁵ а землю сію до самого Днѣстра далі къ городу тѣ имъ ланы не мѣряя

⁶ и далі мы рѣки берега Днѣстра

⁷ There is no word in the list no 4

⁸ А выше

⁹ Далі мы

¹⁰ There is no word in the list 4.

¹¹ The word “пастъбища” is inserted.

¹² князихъ.

¹³ винъ.

¹⁴ It is underlined in the manuscript.

¹⁵ А когда вольность высидеть осады мѣщане

¹⁶ те мѣщане

¹⁷ The word “платежа” is inserted.

¹⁸ лану

¹⁹ There is no letter in the list no 4.

²⁰ The word “же” is inserted in the list no 4.

²¹ своими

²² радцами

²³ воеводѣ

²⁴ Буди

²⁵ бояринъ

²⁶ княжеский

²⁷ слуга

²⁸ земенинъ

²⁹ учинить

³⁰ какую въ городѣ вину

³¹ с коей заслужилъ бы на смертную казнь

его имѣють отослать его на наказаніе къ кня|зю на замокъ¹, дабы² самъ Князь судилъ. | Буди³ Княжеской землянинъ⁴, или⁵ дворянинъ | имѣть будутъ судъ съ мѣщаниномъ, то су|дить ихъ воеводѣ съ воитомъ⁶. И буде окаженъ⁷ | виноватъ⁸ Княжеской⁹ дворянинъ или земля|нинъ, то пуцай воевода беретъ вина¹⁰ съ Кня|жескихъ людей, а ежели будетъ мѣщанинъ | виноватъ, то воить¹¹ вину возьмет. Со всѣхъ же | собранныхъ таковыхъ винъ, войтъ получить | третью часть, а двѣ части Князь¹² далъ | городу¹³ на пособленіе¹⁴ онаго¹⁵.

И отпустил¹⁶ то|му жь городу Князь суконные лавки, крам|ницы, сапожничьи и хлѣбные лавочки, а | равно и для продажи говядины, и притомъ | баню¹⁷. А что только изъ сего собрано бу|детъ, то имѣеть принадлежать городу для | укрепления города¹⁸. Ежели же¹⁹ мѣщане²⁰ не|захотятъ²¹ строить²² города²³ сими денгами, | то оныя мѣщанамъ²⁴ взнестъ²⁵ въ княжескую²⁶ | казну²⁷.

¹ мѣщане судить его не имѣють, но имѣють его отдать въ княжескую казнь на замокъ

² The word "его" is inserted in the list no 4.

³ The word "же" is inserted in the list no 4.

⁴ земенинъ

⁵ либо

⁶ войтомъ

⁷ окажется

⁸ виновнымъ

⁹ Княжеский

¹⁰ вину

¹¹ войтъ

¹² Княжские

¹³ бы

¹⁴ вспомошествованіе

¹⁵ города

¹⁶ Letter "п" is corrected.

¹⁷ А коморы, суконные лавки, есть ли сапожнические, хлѣбные, рѣзнические и бани, то Князь пожаловалъ къ городу.

¹⁸ А сколько изъ сего собрано будетъ денегъ, то имѣеть принадлежать къ городу, мѣщане имѣють исправлять городъ для самыхъ себе.

¹⁹ А гдѣбы

²⁰ Letter "е" is corrected

²¹ не хотѣли

²² помогать

²³ городу

²⁴ деньги

²⁵ имѣють быть отданы

²⁶ казну

²⁷ княжескую

Естлибы же случилось¹, что который | человекъ вымретъ съ женою и семѣи|ствомъ² своимъ, то держать тотъ домъ | войту и мѣщанамъ годъ и 6³ недѣль⁴, | а ничего изъ онаго не брать, пока не отъи|щется⁵ какой родственникъ⁶ его племени⁷ | за тотъ⁸ годъ и 6⁹ недель. А буде никто | изъ родственниковъ его¹⁰ не появится, то || [22] тотъ домъ дать князю,¹¹ и будетъ во власти его | отдать тотъ домъ кому пожелаетъ.

А ви|сѣдѣв волю 20 лѣт, мѣщане имѣють | платить подать, какъ и въ другихъ горо|дахъ.

А войтъ и мѣщане имѣють мнѣ, | князю, быть привержены, вѣрны и спра|ведливы, съ воеводою жъ, боярами и дворя|нами быть вмѣстѣ при худомъ и при | хорошемъ¹², имѣють быть помощника|ми дѣлом и словом, и¹³ дружбою и си|лою, и совѣтомъ безъ ималейшей хитро|сти.¹⁴

Въ чемъ сей листъ подписали и | печатью княжескою¹⁵ укрепить повелѣли.

При семъ | свидѣтели: Каменецкій воевода Остафей | Матвей Мелентовичъ и съ братомъ своимъ | Семьяномъ, Червоногородскій воевода Грин|ко, Смотрицкій воевода Олеско¹⁶, Оте|ско¹⁷ Городонецъ¹⁸, Васько Кобъяцъ.

Писанъ | листъ въ замкѣ Каменецкомъ, лѣта | отъ Рождества Хрестова 1374го ноября | 7 дня на праздникъ Святаго Ивана Хрестителя, рукою супрона княжес|кого писаря.

Съ польской выписки пе|релвелъ переводчикъ Когутовек ||.

¹ случиться

² семействомъ

³ шесть

⁴ недель

⁵ отыщется

⁶ наслѣдникъ

⁷ или его племе

⁸ оной

⁹ шесть

¹⁰ There is no word in the list no 4.

¹¹ The word is written above the line.

¹² Above this word "добрым" is written by pencil.

¹³ There is no letter in the list no 4.

¹⁴ The list no 4 ends

¹⁵ The word is written by pencil above the line.

¹⁶ It must be Олеско in the manuscript.

¹⁷ It must be Олеско in the manuscript.

¹⁸ It must be Голодонецъ in the manuscript.

Original: Державний архів Хмельницької області, ф. 120, оп. 1, спр. 1631: "Про межі міста Кам'янець-Подільського і з суміжними володіннями і державними селищами. Том 1. Почато 24 листопада 1799 р. Закінчено 11 червня 1800 г. На 130 аркушах", арк. 21–22 зв.

ARCHIVES

ДАХМО – Державний архів Хмельницької області [State Archives of Khmelnytskyi Oblast].

Фонди К-ПДІМЗ – Фонди Кам'янець-Подільського державного історичного музею-заповідника [The Funds of the Kamianets-Podilskyi State Historical Museum-Reserve].

BIBLIOGRAPHY

Білецька О. *Поділля на зламі XIV–XV ст.: до витоків формування історичної області*. Одеса: "Астропринт", 2004, 416.

Грушевський М. Матеріали до історії суспільно-політичних та економічних відносин Західної України. *Записки Наукового товариства імені Шевченка*. Львів, 1905, кн. I, т. LXIII, I–V+1–46.

Державний архів Хмельницької області. Путівник. Київ-Хмельницький: 2007, т. I, 610.

Крамар С. *Місто Кам'янець на Поділлі у XIV–XVIII століттях: магдебурзьке право, судочинство та самоврядування громад. Історико-правовий нарис*. Кам'янець-Подільський: ПП "Медобори–2006", 2010, 336 + іл.

Михайловський В. *Еластична спільнота. Подільська шляхта в другій половині XIV – 70-х роках XVI ст.* Київ: Темпора, 2012, xxii + 450.

Петров М. Кам'янець-Подільський – політико-адміністративний, оборонний, містобудівний, економічний центр Подільської землі у складі Великого князівства Литовського (60–90-і роки XIV ст.). *Ukraina Lithuanica: студії з історії Великого князівства Литовського*. Київ: Ін-т історії України Національної академії наук України, 2009, т. I, 121–133. doi: <https://doi.org/10.15407/ul2009.01.121>.

Петров М. *Місто Кам'янець-Подільський в 30-х роках XV–XVIII століть: проблеми соціально-економічного, демографічного, етнічного та історико-топографічного розвитку. Міське і замкове управління*. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2012, 480. + іл.

Пламеницька О. *Castrum Camenecensis. Фортеця Кам'янець (пізньоантичний – ранньомодерний час)*. Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О. В., 2012, 672.

Сіцінський Ю. *Поділля під владою Литви / упорядники Ващук Д., Мошак М.* Кам'янець-Подільський: ПП "Медобори", 2006, 160.

- Jureczko A. Dokument lokacyjny Kamieńca Podolskiego. *Kamieniec Podolski. Studia z dziejów miasta i regionu* / pod red. F. Kiryka. Kraków: Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej, 2000, t. I, 61–66.
- Kurtyka J. *Podole w czasach jagiellońskich. Studia i materiały* / opracował Maciej Wilamowski; przedmową opatrzył Paweł Kurtyka. Kraków: Wydawnictwo Towarzystwa Naukowego "Societas Vistulana", 2011, 637.
- Tęgowski J. *Pierwsze pokolenia Giedyminowiczów*. Poznań-Wrocław: Wydawnictwo Historyczne, 1999, 320.

REFERENCES

- Biletska, 2004 – Biletska, O. (2004). *Podillia na zlami XIV–XV st.: do vytokiv formuvannia istorychnoi oblasti*. Odesa: "Astropynt". [in Ukrainian].
- Derzhavnyi arkhiv, 2007 – *Derzhavnyi arkhiv Khmelnytskoi oblasti*. (2007). Putivnyk. (Vol. 1). Kyiv–Khmelnytskyi. [in Ukrainian].
- Hrushevskiy, 1905 – Hrushevskiy, M. (1905). Materialy do istorii suspilno-politychnykh ta ekonomichnykh vidnosyn Zakhidnoi Ukrainy. *Zapysky Naukovoho tovarystva imeni Shevchenka*, (I, LXIII), I–V+1–46. [in Ukrainian].
- Jureczko, 2000 – Jureczko, A. (2000). Dokument lokacyjny Kamieńca Podolskiego. *Kamieniec Podolski. Studia z dziejów miasta i regionu*. Kraków: Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej, I, 61–66. [in Polish].
- Kramar, 2010 – Kramar, S. (2010). *Misto Kamianets na Podilli u XIV–XVIII stoliattiakh: mahdeburzke pravo, sudochynstvo ta samovriaduvannia hromad. Istoryko-pravovyi narys*. Kamianets-Podilskyi: PP "Medobory–2006". [in Ukrainian].
- Kurtyka, 2011 – Kurtyka, J. (2011). *Podole w czasach jagiellońskich. Studia i materiały*. Kraków: Wydawnictwo Towarzystwa Naukowego "Societas Vistulana". [in Polish].
- Mykhailovskiy, 2012 – Mykhailovskiy, V. (2012). *Elastychna spilnota. Podilska shliakhta v druhi polovyni XIV – 70-kh rokakh XVI st.* Kyiv: Tempora. [in Ukrainian].
- Petrov, 2009 – Petrov, M. (2009). Kamianets-Podilskyi – polityko-administratyvnyi, oboronnyi, mistobudivnyi, ekonomichniy tsentr Podilskoi zemli u skladi Velykoho kniazivstva Lytovskoho (60–90-i roky XIV st.). *Ukraina Lithuanica: studii z istorii Velykoho kniazivstva Lytavs'koho*, (I), 121–133. [in Ukrainian]. doi: <https://doi.org/10.15407/ul2009.01.121>.
- Petrov, 2012 – Petrov, M. (2012). *Misto Kamianets-Podilskyi v 30-kh rokakh XV–XVIII stolit: problemy sotsialno-ekonomichnoho, demografichnoho, etnichnoho ta istoryko-topografichnoho rozvytku. Miske i zamkove upravlinnia*. Kamianets-Podilskyi: Aksioma. [in Ukrainian].
- Plamenytska, 2012 – Plamenytska, O. (2012). *Castrum Camenecensis. Fortetsia Kamianets (piznoantychnyi – rannomodernyi chas)*. Kamianets-Podilskyi: FOP Sysyn O. V. [in Ukrainian].

Sitsynskyi, 2006 – Sitsynskyi, Yu. (2006). *Podillia pid vladoiu Lytvy*. Kamianets-Podilskyi: PP "Medobory". [in Ukrainian].

Tęgowski, 1999 – Tęgowski, J. (1999). *Pierwsze pokolenia Giedyminowiczów*. Poznań-Wrocław: Wydawnictwo Historyczne. [in Polish].